

DIVERSITAT RELIGIOSA A BARCELONA.

GESTIÓ DE LA PLURALITAT RELIGIOSA EN L'ÀMBIT EDUCATIU

**Oficina d'Afers Religiosos
(Departament d'Interculturalitat i Pluralisme Religios)**

Índex

1. L'OAR
2. Context: Barcelona, una ciutat diversa
3. Marc normatiu.
4. Gestió de la pluralitat religiosa en l'àmbit educatiu
5. Torn obert de preguntes

L'Oficina d'Afers Religiosos (OAR)

Des
del
2005

Objectius

1. Garantir el dret a la llibertat religiosa
2. Donar a conèixer i facilitar el reconeixement de la pluralitat de creences
3. Generar espais de trobada i interacció positiva

Destinatari

- Comunitats religioses
- Ajuntament de Barcelona
- Ciutadania

Barcelona, una ciutat més diversa

Població: 1.732.066 habitants (2025)¹

35,3% persones nascudes a l'estranger (611.988)¹

26,4% persones amb nacionalitat estrangera (457.568)¹

10,3% persones nascudes a l'estranger amb nacionalitat espanyola (177.573)¹

183 nacionalitats¹

137 nacionalitats als centres escolars²

6.600 persones d'ètnia gitana³

37 tradicions religioses o espirituals⁴

535 centres de culte⁴

52% de persones creients⁵

300 llengües detectades⁶

80 llengües d'ús habitual⁷

Fonts:

1. Padró municipal. Ajuntament de Barcelona. 2025.

2. Consorci d'Educació de Barcelona (CEB). 2023.

3. Estimació. Els gitanos de Barcelona. Diputació de Barcelona, 2000.

4. Memòria Oficina d'Afers Religiosos (OAR).

5. Enquesta d'Interculturalitat. Departament d'Interculturalitat i Pluralisme Religios (IPR), 2024.

6. GELA. Grup d'Estudi de Llengües Amenacades

7. Diagnosi de l'ensenyament de llengües familiars a Barcelona. IPR. 2024.

Què entenem per religió?

La religió forma part d'allò que anomenem **CULTURA**

- Té a veure amb la visió del món (cosmologia), l'origen i el lloc de la humanitat en el món, l'ordenació del temps i l'espai, l'alimentació, etc.
- Són creences (dogma), moral i valors, pràctiques(ritus) i experiències (plenitud, transcendència).
- La religió té a veure amb la creença en "éssers espirituals", forces o substàncies transcendents o ocultes que van més enllà d'allò visible quotidianament.
- Té a veure amb allò considerat sagrat (digne del màxim respecte).
- Pot tenir a veure amb la comunitat (pertinença) i la identitat.

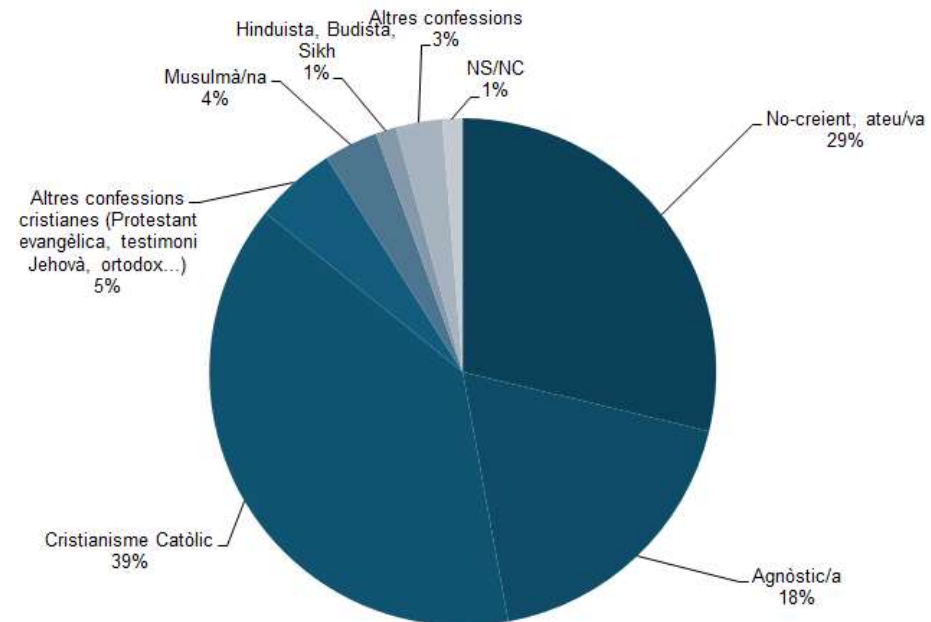

La pluralitat religiosa a Barcelona

AUTO-IDENTIFICACIÓ RELIGIOSA (2024)

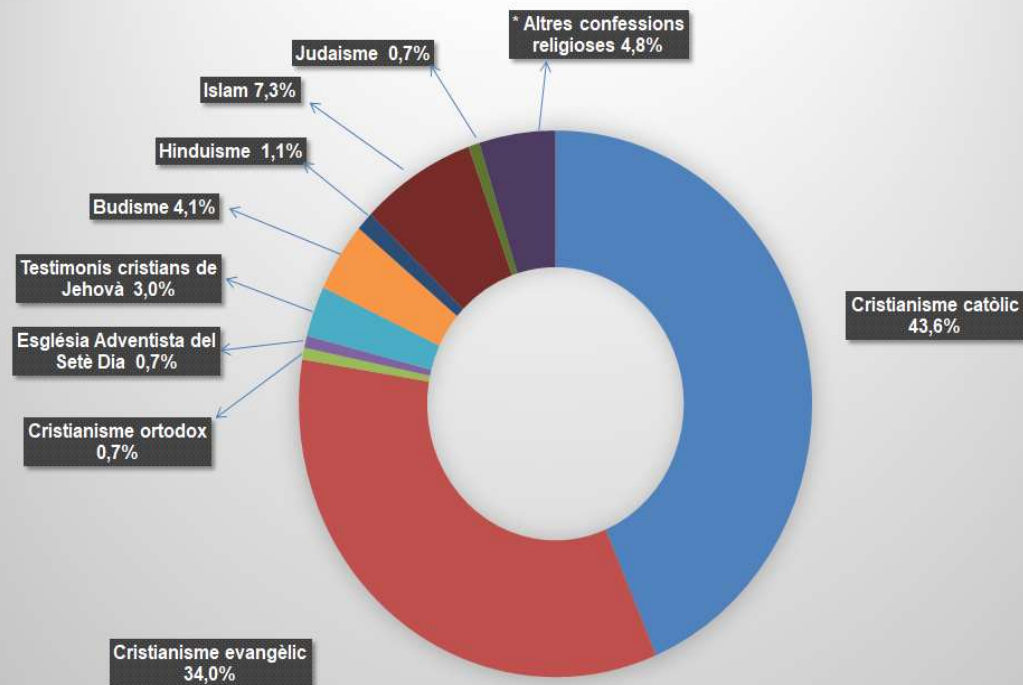
- Percentatge de no creients: 47% (A l'Estat Espanyol es situa en el 36,1%)*
- 39% - catolicisme (A l'Estat Espanyol es situa en el 58,4%)
- 5% - altres cristianes
- 4% - musulmans

* Font: CIS abril 2024

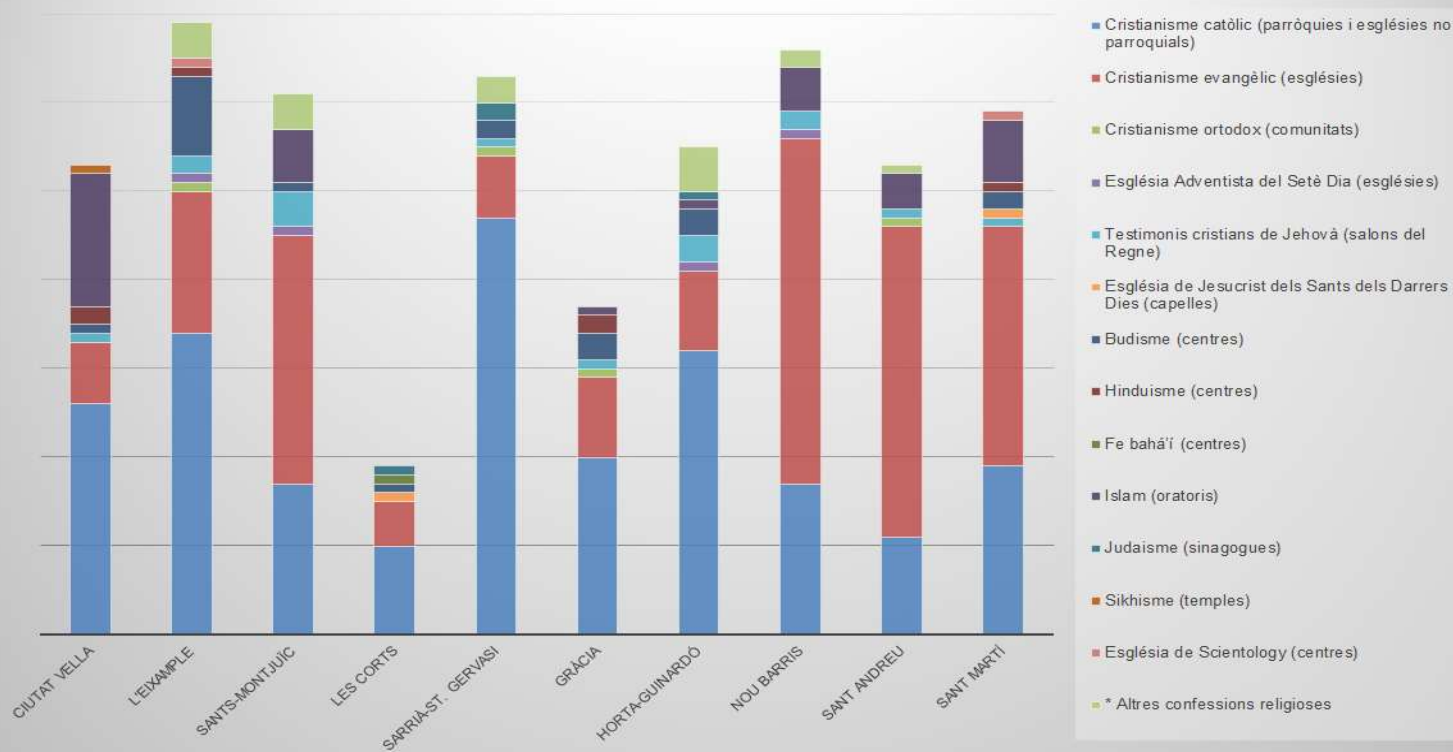

Centres de culte a Barcelona 2024 (segons confessió)

Centres de culte a Barcelona. Diversitat per districtes (2024)

Marc normatiu

Laïcitat versus laïcisme

No absència de religió a l'espai públic

“Política de reconeixement de la coexistència de diferents expressions de consciència (religioses o no) en què l'Administració pública assumeix la garantia dels drets fonamentals promovent que aquesta coexistència es doni en termes de llibertat, equitat i respecte”.

Font: *The diversity of religious pluralism*. International Journal on Multicultural Societies (IJMS) Vol. 1, No. 2, 1999 “The Public Management of Religious Diversity”

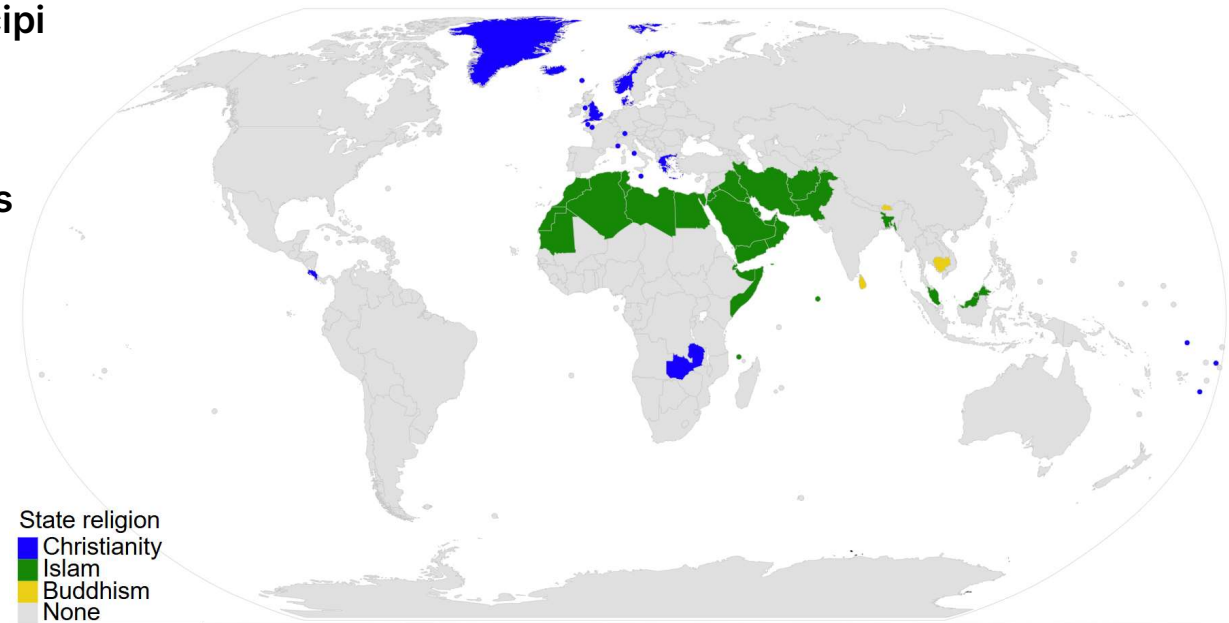

- **Laïcitat:** relació entre l'estat i les diverses confessions religioses en el marc del dret a la llibertat religiosa
 - Laïcitat republicana (França) o laïcisme: identitat cívica per sobre del dret a la llibertat religiosa (funcionaris o representats de l'estat)
 - Laïcitat liberal pluralista (Canadà): predomina la igualtat en l'exercici de la llibertat de consciència. **Laïcitat positiva** (Tribunal Constitucional)
- **Institucions** han d'estar lliures de qualsevol simbologia però no les persones usuàries i treballadores dels serveis i institucions públiques
- **L'administració** pot col·laborar amb les comunitats religioses

Font: <https://www.youtube.com/watch?v=aTOcxA2QsJQ&list=PL3gy2ZNcrIYqRJe1WbwEbpRAOcPYwF8Vc&index=6>
(Adoración Castro: "Principio de laicidad y gestión del pluralismo desde lo local", Ayuntamiento de Vitoria-Gasteiz)

- **Estat aconfessional:** no identificació amb una determinada confessió (Estat Espanyol). Separació però cooperació (principi neutralitat).
- **Models estat confessional:** Dinamarca i Regne Unit. Esglésies luterana/anglicana presents en l'estructura de l'estat (rei, cap de l'església)

Dret a la llibertat religiosa

"Tota persona té dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió; aquest dret inclou la llibertat de canviar de religió o de creença, i la llibertat, individualment o col·lectivament, en públic o en privat, de manifestar la seva religió o creença per mitjà de l'ensenyament, la pràctica, el culte i l'observança."

Art. 18 DUDH

"L'Ajuntament de Barcelona ha de vetllar perquè a la ciutat no es produeixin conductes discriminatòries negatives per raó de raça, religió, color, ascendència, edat, gènere, sexe, discapacitat o lloc de naixement."

Art. 38 Carta municipal de Barcelona

- **Només subjecte a limitacions prescrites per la llei necessàries per protegir la seguretat, l'ordre, la salut o moral públiques i els drets fonamentals (PIDCP)**

Marc normatiu sobre llibertat religiosa

INTERNACIONAL

Declaració Universal de Drets Humans (art. 18)

Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics (art. 18 + Obs. Gral. 22)

Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat (art.3)

ESTATAL

Constitució espanyola (art. 16)
Llei orgànica 7/1980, de llibertat religiosa

Acords concordatoris amb la Santa Seu (1976-1979)

Acords de l'Estat amb les confessions minoritàries (1992): esgl. evangèliques, judaisme, islam

CATALÀ

Estatut d'Autonomia de Catalunya (arts. 40, 42, 52)

Llei 16/2009, de 22 de juliol, dels centres de culte

LOCAL

Carta municipal de Barcelona (art. 38)

Carta de Ciutadania de Barcelona (art. 29)

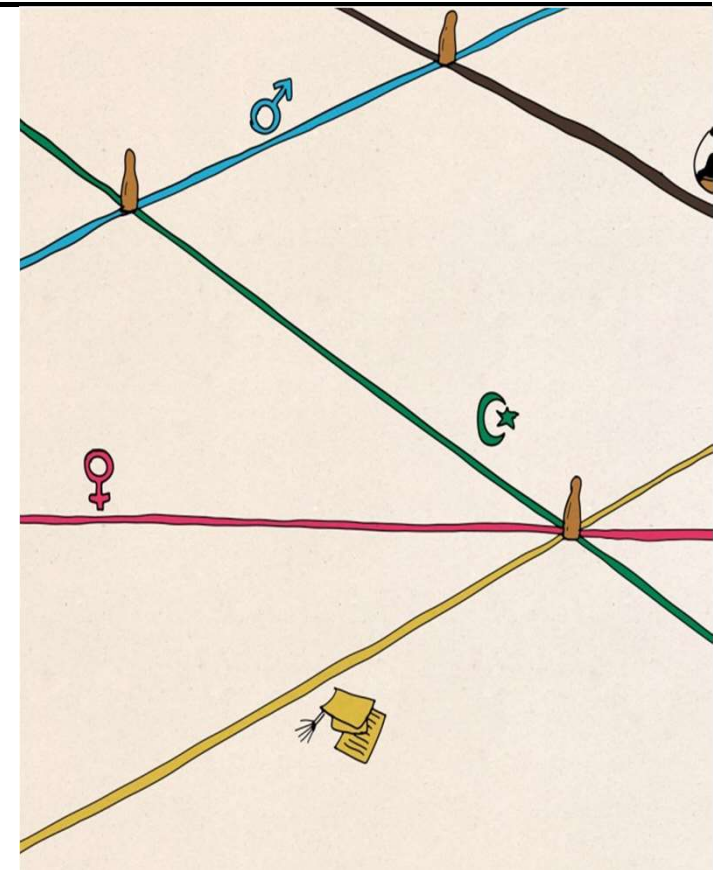

-
- **Acords concordatoris amb la Santa Seu (1976-1979) - L'assignatura de religió catòlica s'ha d'oferir obligatòriament a tots els centres educatius però ha de ser una assignatura optativa.**
 - **Acords de Cooperació entre l'Estat Espanyol amb representants del cristianisme evangèlic, judaisme i islam (1992)**
 - ✓ **Dret a rebre ensenyament religiós en els centres docents públics i concertats**
 - ✓ **Absències justificades en determinades festivitats**

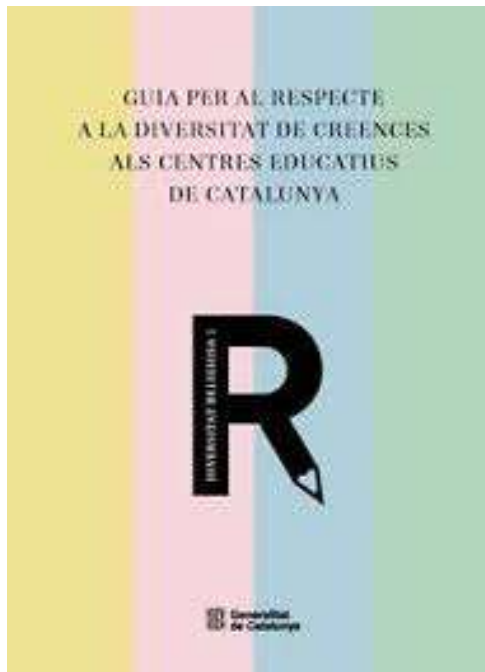
L'eix religiós dins la interculturalitat

- Diversitat de creences més enllà de la religió
- Diferències entre: religió – cultura - país origen
- Diversitat interna dins de cada tradició
- Mirada personal i única

Pluralitat religiosa en l'àmbit educatiu

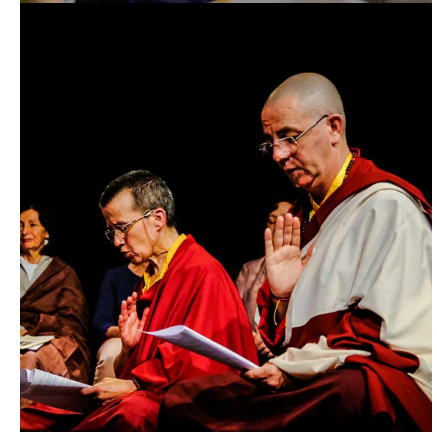
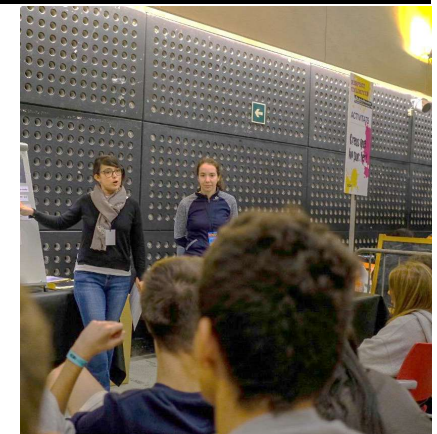
Guia per al respecte a la diversitat de creences als centres educatius de Catalunya

Direcció General d'Afers Religiosos

Generalitat de Catalunya

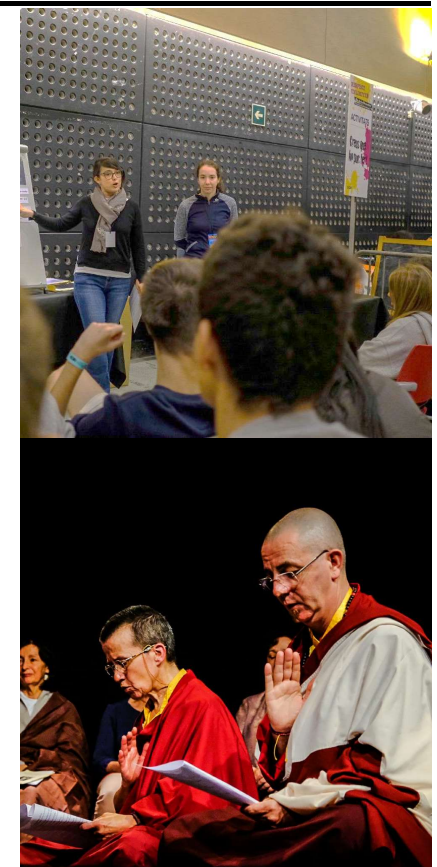
- **Pacte internacional dels drets civils i polítics (1966)- art. 18 i Pacte internacional dels drets econòmics, socials i culturals (1966) - art. 13.3. Dret dels progenitors (o tutors legals) a garantir que els fills/es rebin l'educació religiosa i moral d'acord amb les pròpies conviccions**
- **Convenció dels Drets dels Infants (1989) – art. 2. Prohibeix qualsevol discriminació per raó de raça, color, sexe, llengua, religió, opinió política o d'altra mena, origen, posició econòmica, incapacitat, naixement o qualsevol altra condició seva o dels seus progenitors.**
- **Convenció dels Drets dels Infants (1989) – art. 14. Els Estats membres es comprometen a "respectar el dret de l'infant a la llibertat de pensament, de consciència i de religió."**
- **Constitució Espanyola – art. 27.3. Garanteix el "dret que assisteix els pares per tal que els fills rebin la formació religiosa i moral que vagi d'acord amb les seves conviccions."**

Recomanacions Generalitat

- Els centres educatius han de ser espais de ciutadania, on s'ensenya i aprèn una ètica d'acord amb la DUDH i amb els tractats, els convenis i la legislació que la desenvolupen.
- El centre educatiu no pot ignorar ni jutjar les creences de l'alumnat i les seves famílies, sempre que no atemptin contra els drets fonamentals. Les NOFC han de respectar el marc legal.
- El dret a la llibertat religiosa tal i com està regulat legalment no pot ser negat o condicionat però aquest dret també està subjecte a unes limitacions: la protecció del dret d'altres persones a les exercici de les llibertats públiques i drets fonamentals (p. e. dret a l'educació) i la salvaguarda de la seguretat i la salut.
- És important conèixer la formulació legal dels drets davant un hipotètic cas conflictiu. Si els drets entren en conflicte cal considerar quin preval.

Aspectes a considerar dins l'àmbit social/educatiu

- Indumentària i simbologia religiosa
- Preceptes alimentaris
- Calendari litúrgic i grans festivitats
- Espais pel recolliment i/o pregària
- Representativitat

Recursos educatius de l'Oficina d'Afers Religiosos

Recursos educatius de l'Oficina d'Afers Religiosos

Web de l'OAR

- Informació sobre pluralitat religiosa:
 - Calendari de festivitats
 - [Llistat d'entitats religioses de la ciutat](#)
- Eines pedagògiques:
 - Microblog [Coneix les Religions de Barcelona](#)
 - Oferta d'activitat educatives: <https://ajuntament.barcelona.cat/oficina-afers-religiosos/ca/educacio-i-formacio/educacio>
- Activitats divulgatives i formacions: alta a oar@bcn.cat

**Gràcies per la vostra
col·laboració!**

barcelona.cat/oficina-afers-religiosos